ที่ระลึก

ในงานฌาปนกิจศพ

นายสุชาติ ชาตินักรบ

ณ เมรุวัดโบสถ์บน

ลบางคูเวียง อำเภอบางกรวย

จังหวัดนนทบุรี

วันอาทิตย์ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘





ที่ระลึก

ในงานฌาปนกิจศพ

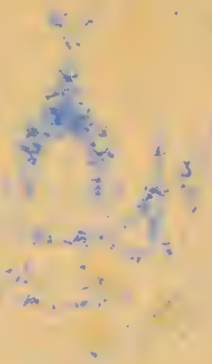
นายสุชาติ ชาตินักรบ

ณ เมรุวัดโบสถ์บน

ตำบลบางคูเวียง อำเภอบางกรวย

จังหวัดนนทบุรี

วันอาทิตย์ที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๘



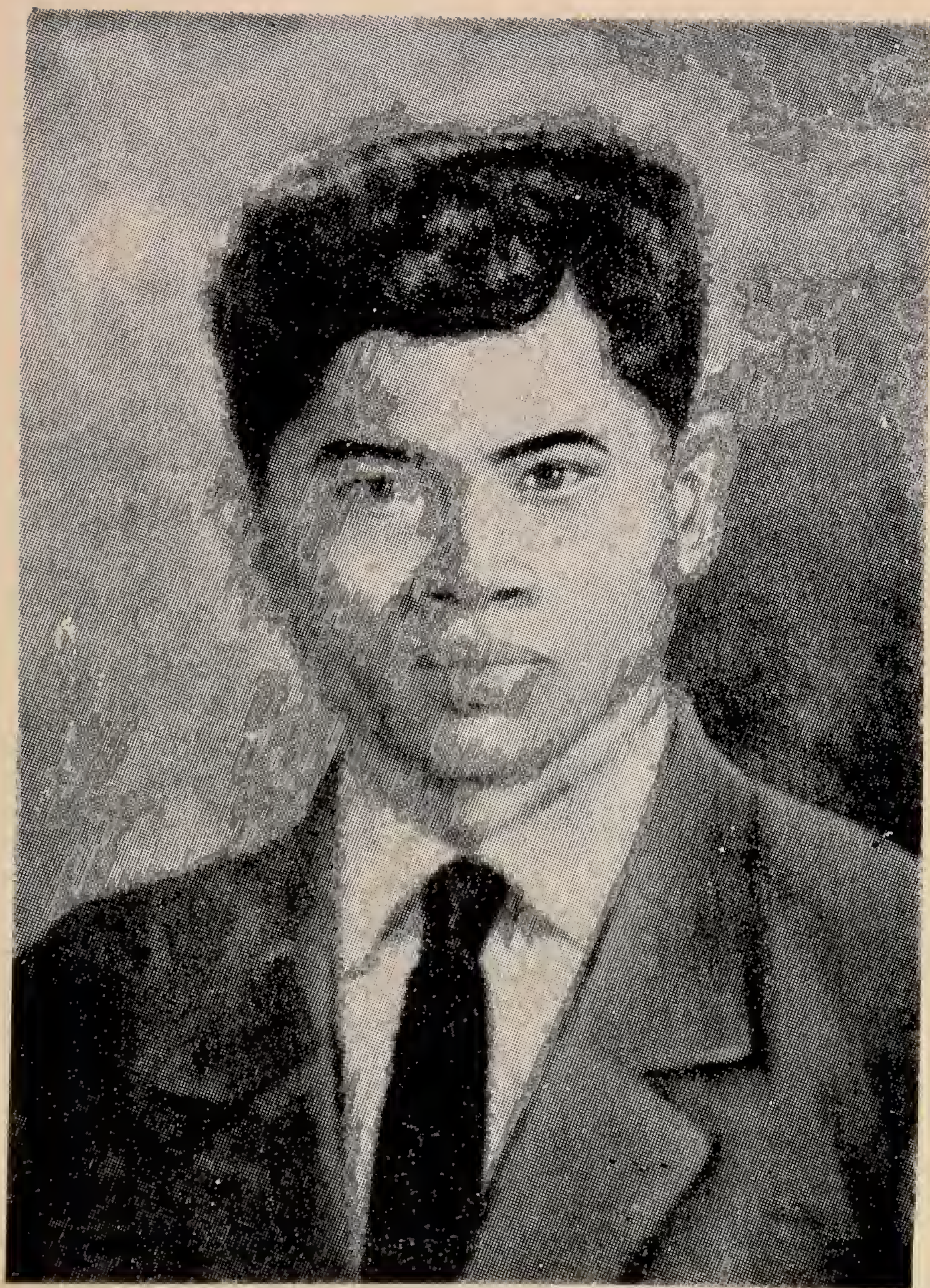
4217

คำขออภัย



เนื่องในงานฌาปนกิจศพ นายสุชาติ ชาตินักรบ และบวชน้อง นายประสิทธิ์ ชาตินักรบ ดิฉันรู้สึกปลื้มปีติและดีใจเป็นอย่างยิ่ง ที่ทุกคนเสียสละเวลามาเป็นเกียรติแก่ผู้ล่วงลับไปแล้ว และดิฉันที่มีชีวิตอยู่ ดิฉันกลัวว่าในงานนี้อาจต้อนรับและดูแลไม่ทั่วถึง ทุก ๆ สิ่งทุก ๆ อย่างที่ขาดตกบกพร่องนั้น ดิฉันขออภัยทุก ๆ คนที่มาในงานนี้นะคะ และขอให้ท่านจงประสบแต่ความสุขและความเจริญทุก ๆ คนด้วยค่ะ

นางอัมพร ชาตินักรบ



นายสุชาติ ชาตินักรบ

ชาตะ ๒๙ สิงหาคม ๒๔๘๒

มรณะ ๖ มกราคม ๒๕๑๘

ประวัติย่อ



นายสุชาติ ชาตินักรบ กำเนิดที่ ตำบลบางกร่าง อำเภอเมืองนนท์ จังหวัดนนทบุรี บิดาบวชเป็นพระภิกษุจำพรรษาอยู่ ณ วัดโบสถ์บน ชื่อ พระภิกษุแจ่ม ชาติ-นักรบ มารดาชื่อ นางเป้า มีพี่น้องร่วมท้องเดียวกัน ๘ คน โดยนายสุชาติเป็นบุตรคนที่ ๒ เกิดเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๘๒ มรณะเมื่อวันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘

เมื่อนายสุชาติมีอายุครบ ๒๐ ปี ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุ ๑ พรรษา หลังจากลาสิกขาบทแล้วได้เข้ารับราช-การทหารอากาศ ๒ ปี ปลดกองหนุน จึงได้ทำการสมรสกับ น.ส. อัมพร สุวรรณลักษณ์ มีบุตรร่วมกัน ๓ คน คือ

๑. ด.ช. สมศักดิ์ ชาตินักรบ

๒. ด.ญ. สมศรี ชาตินักรบ

๓. ด.ช. สุขสันต์ ชาตินักรบ

นายสุชาติเป็นผู้มีอัธยาศัยรื่นเริง ไม่เก็บความทุกข์เข้ามาสะสมเอาไว้ในใจ มีความแช่มชื่นอยู่เสมอ ตลอดชีวิตของนายสุชาติได้ก่อ ร่างสร้าง ตนมาด้วยความ อุตสาหะมานะประกอบการค้าเลี้ยงชีพเพื่อหลักฐานได้เจริญรวดเร็วตามสมควร นับว่าเป็นผู้มีอันจะกินผู้หนึ่ง นิสัยโอบอ้อมอารีต่อญาติและมิตรไม่เลือกชั้น ไม่เลือกวรรณะ ไม่ว่าคนมีหรือคนจน

ส่วนในเรื่องการบุญการกุศล เคยเป็นเจ้าภาพจัดการทอดกฐิน ทอดผ้าป่าด้วยกำลังทรัพย์กำลังกายของตน และด้วยญาติและมิตรมาชักชวนให้มาร่วมเป็นกรรมการก็มี ซึ่งทุกครั้งนายสุชาติได้ให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มใจทุกครั้งมิได้เคยรังเกียจเลย นอกจากนั้นยังได้ก่อสร้างและถวายวัสดุถาวรเช่น บริจาคทรัพย์สร้างหอสวดมนต์ของวัดโบสถ์บน และถวายที่ดินประมาณ ๑๘ ไร่ ให้กับวัดทับสะแก จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ด้วยความศรัทธาและมีจิตใจเลื่อมใสในบวรพระพุทธศาสนา ได้มาให้หลวงพ่อช่วยจัดการอุปสมบทอีกครั้ง เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๑๗ ทั้ง ๆ ที่การค้ากำลังรุด

ก้าวหน้าอย่างมากมาย ประมาณครึ่งเดือน หลวงพ่อเห็นว่าทางครอบครัวมีความจำเป็นในการงานหลาย ๆ ด้าน อีกทั้งบุตรทั้ง ๓ คนยังเล็กอยู่ ภรรยาต้องเป็นผู้รับผิดชอบการงานแต่ผู้เดียว จึงได้ขอร้องให้ลาสิกขาบทเพื่อช่วยกันประกอบอาชีพต่อไป

หลังจากที่ลาสิกขาบทได้ประมาณ ๖ เดือน นายสุชาติได้ถึงแก่กรรมด้วยโรคหัวใจวาย อย่างปัจจุบันทัน ด่วนทั้ง ๆ ที่มีอายุได้เพียง ๓๖ ปี และร่างกายยังมีความแข็งแรงอยู่ ท่ามกลางความเศร้าสลดเสียใจต่อวงศาคณาญาติทุกคน

อนุโมทนา



เมื่ออาตมาได้ทราบว่า นายสุชาติ ชาตินักรบ ได้ถึงแก่อนิจกรรมลงโดยกระทันหัน ทำให้รู้สึกสลดใจร่วมไปกับบรรดาญาติพี่น้อง ตลอดจนภรรยาและบุตรของผู้ตายอย่างสุดซึ้ง เพราะอาตมา เคยปรารภถึงความบากบั่นยกฐานะของครอบครัวเด่นขึ้นมาได้อย่างรวดเร็ว เมื่อก่อนหน้าที่นายสุชาติตายไม่กี่วัน ทั้งนี้เนื่องมาจากนายสุชาติเคยเป็นสัทธิวิหาริก—อันเตวาสิก ของอาตมา เมื่อเธออุปสมบทอยู่ที่วัดโบสถ์ถึงสองครั้ง และอาตมาก็เป็นอุปัชฌาย์ของเธอทั้งสองครั้ง อาตมารักความสามารถในการประกอบอาชีพ และนิสัยใจคอเป็นอย่างมากผู้หนึ่ง ในทางศาสนานายสุชาติก็มีศรัทธาเลื่อมใสในการบุญกุศลเป็นอย่างมาก ได้สละทรัพย์ทอดกฐิน และบริจาคทรัพย์ร่วมกับทางวัดต่าง ๆ สร้างถาวรวัตถุบ้างบางโอกาส แต่น่าเสียดายอยู่หน่อยหนึ่งที่นายสุชาติต้องมาด่วนถึงอวสานแห่งชีวิตไปเสียเมื่อมีอายุยังน้อย จึงเป็นที่น่าเศร้าสลดเป็นอย่างยิ่ง แต่ทุกคนก็หนีไม่พ้น จะต่างกัน

ก็แต่เร็วและช้าเท่านั้น สิ่งที่จะเหลืออยู่คู่กับโลกก็คือ ความดีความชั่ว ที่ตัวทำไว้ ย่อมไม่สูญสิ้นไปด้วย ดังพระบาลีที่ว่า "รูปํ ชิรติ มจฺจานํ นาม โคตฺตํ น ชิรติ" รูปกายของสัตว์ทั้งหลายย่อมย่อยยับไป (แต่) ชื่อและโคตรหาย่อยยับไปไม่

ในโอกาสที่จะทำการฌาปนกิจศพ นายสุชาติ ชาตินักรบ วันอาทิตย์ที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๑๘ ณ ฌาปนสถาน วัดโบสถ์บน ตำบลบางคูเวียง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พระภิกษุแจ่ม ชาตินักรบ (วัดโบสถ์) ซึ่งเป็นบิดาของนายสุชาติ ได้แจ้งแก่อาตมาว่า นางอัมพร ภรรยาของนายชุชาติ มีประสงค์จะจัดพิมพ์หนังสือสำหรับแจกเป็นธรรมบรรณาการแก่ท่านผู้มาร่วมในงานนี้ เพื่อเป็นวิทยาทานด้วย เห็นว่า "ปัจฉิมพุทธโอวาทคำกลอนที่ท่านผู้รู้แต่งไว้แล้ว" เหมาะสม จึงจัดพิมพ์ขึ้น เมื่อผู้สนใจในธรรมได้รับไปและอ่านโดยพินิจพิจารณาแล้ว คงจะเป็นประโยชน์บ้างตามสมควร

อาตมาจึงขออนุโมทนาในกุศลเจตนาดีครั้งนี้ ขอผลที่ท่านเจ้าภาพตั้งปรารถนาไว้ จงสำเร็จสมมโนปณิธานทุก

ประการ กรรมดีทั้งหลายที่ นายสุชาติ ชาตินักรบ ได้ก่อไว้เมื่อครั้งดำรงชีวิตอยู่ ขอให้กรรมดีนั้น จงอำนวยวิบากสุขตามสนองดวงวิญญาณในสัมปรายภพ เทอญ

พระครูนนทการโกศล
วัดโบสถ์ นนทบุรี
๑ พฤษภาคม ๒๕๑๘

"คนดีมิใช่ดีด้วย มีทรัพย์
มิใช่นับโคตรเง่า เผ่าพงศา
จะดีได้ด้วยการ งานนานา
อีกวิชาศีลธรรม นำให้ดี"

ธรรมสาธก

"ยศศักดิ์จักเกิดด้วย บุญทำ
ภัยเกิดเพื่อผลกรรม ส่งให้
ติเตียนและจองจำ กรรมก่อน เองนา
ใครจักเว้นและได้ ทั่วท้อง โลกาฯ

คติพจน์

คำไว้อาลัยของหลวงพ่อ



เช้าตรู่ของวันจันทร์ ๖ มกราคม ๒๕๑๘ เป็นวันที่อาตมาต้องตกใจ และโศกสลดใจอย่างที่สุด เมื่อเด็กชายสมศักดิ์หลานชายมาบอกว่าพ่อตายเสียแล้ว อาตมางงจนทำอะไรไม่ถูก บอกไม่ได้ว่าความรู้สึกในขณะนั้นเป็นอย่างไร อาตมาพยายามคุมสติให้อยู่กับตัวเพื่อให้แน่แก่ใจ จึงได้ย้อนถามไปอีกครั้งหนึ่ง ก็ได้คำตอบจากหลานชายเช่นเดิมว่าพ่อตายเสียแล้ว ถึงกระนั้นก็ยังไม่อยากจะเชื่อ ได้แต่ภาวนาขออย่าให้เป็นความจริงเลย เพราะปกติสุชาติเป็นคนแข็งแรงมีอารมณ์แช่มชื่นขบขันอยู่เสมอ จึงไม่คาดเหตุการณ์ว่ามาสิ้นชีวิตลงอย่างฉับพลันทันด่วน แต่ลูกก็มาจากไปจริง ๆ อย่างไม่มีวันจะกลับมาให้เห็นหน้ากันอีก ถึงแม้จะรู้ดีว่าชีวิตและร่างกายของคนเรา เป็นของไม่เที่ยงแท้แน่นอน ต้องมีการล้มหายตายจากกันไป ตามกฎแห่งกรรม การจากไปนั้นก็เป็นเพียงสังขารร่างกายอันเน่าเปื่อยผุพัง เป็นส่วนภายนอก

เท่านั้น ส่วนความดีของลูกยังเป็นอนุสรณ์เตือนใจของผู้ที่อยู่เบื้องหลัง ซึ่งก่อนที่ลูกจะจากโลกนี้ไป หลวงพ่อยังจำได้ว่า ลูกได้มาชวนให้หลวงพ่อไปทอดผ้าป่าด้วยกันที่ขอนแก่น หลวงพ่อก็บอกว่า ถ้าสบายดีก็อยากจะไปทำบุญด้วย ถึงแม้ว่าลูกจะอยู่ห่างไกลและมีกิจการงานมากสักเพียงไร ก็ยังสละเวลามาเยี่ยมเยือนทุกเดือนเป็นนิจสิน โดยเกรงว่าจะเจ็บไข้ได้ป่วย หรือจะขาดตกบกพร่องในสิ่งที่จำเป็นต่าง ๆ เมื่อหลวงพ่อต้องการสิ่งที่สมควร ลูกก็ไม่เคยที่จะขัดข้องต้องรีบจัดหามาถวายเสียจนได้ ปฏิบัติเช่นนี้ตลอดมาด้วยความเคารพและความกตัญญูกตเวทีต่อพ่อและแม่ ทั้งฝ่ายตนและฝ่ายภรรยาด้วยดีมิได้ขาดอย่างสม่ำเสมอ สมกับคำมงคลสูตรคาถาว่า "มาตาปิตุ อุปฏฺฐานํ" บุตรผู้อุปการะบิดามารดามิได้ขาด ได้ชื่อว่าเป็นเครื่องหมายของคนดีแม้จะเกิดมาในตระกูลของบิดามารดาใด ๆ ก็ตาม ก็มีแต่จะทำให้บิดามารดาสุขกาย สบายใจ ในทางพระพุทธศาสนาก็สรรเสริญอำนวยชัย เมื่อผู้นั้นละจากโลกนี้ไป ย่อมมีแต่สุขสบายในโลกหน้า

แม้สุชาติได้มาสู่โลกมนุษย์อันเป็นที่อาศัยพักร้อนชั่วคราวด้วยอายุเพียง ๓๖ ปี ก็สนองบุญคุณต่อบิดามารดาและ

สะสมบุญกุศลได้ดีตามสมควรกับอายุ แต่ยังไม่ทันเสร็จสม แก่ความต้องการ ลูกก็ต้องมาจากโลกนี้ไปตามยะถากรรมเสีย แล้ว แต่คุณงามความดีของลูกที่ได้กระทำไว้ เมื่อยังมีชีวิต อยู่ยังมิได้สูญสลายหายไปจากโลกนี้เลย ยังคงซาบซึ้งตรึงใจ ให้บรรดาผู้มีฐานะเป็นบิดา มารดา ภรรยา บุตร ญาติพี่น้อง มิตรสหายต้องพากันบ่นคิดถึงเสียดายอาลัย รำพึงอยู่เบื้อง หลัง ซึ่งหลวงพ่อไม่มีสิ่งใดจะตอบแทนให้เหมาะสมแก่ใจ นอกจากจะขอบำเพ็ญบุญกุศลตามประเพณีอุทิศเป็นเปตพลี เป็นธรรมบรรณาการ ส่งไปให้เป็นครั้งสุดท้าย

ขอเดชะ จากอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย ตลอด ทั้งอานิสงส์แห่งบุญกุศลที่สุชาติได้สร้างไว้ เมื่อครั้งยังมีชีวิต อยู่ จงเป็นพลวปัจจัยสนับสนุนส่งเสริมให้ดวงวิญญาณของ เธอ จงได้อนุโมทนาเสวยความสุขในสัมปรายภพตามสมควร แก่ฐานะคติวิสัยนั้น ๆ เทอญ ฯ

พระแจ่ม ชาตินักรบ

วัดโบสถ์บน บางคูเวียง

๔ พ.ค. ๑๘

แด่พี่ที่รัก



เหตุการณ์ที่ทำความเศร้าสลดใจในคืนนั้น ดิฉันยังระลึกได้อย่างไม่มีวันลืมจนกระทั่งทุกวันนี้ ดิฉันคาดไม่ถึงเลยว่าจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นนั้น พี่มาด่วนจากดิฉันไปอย่างกระทันหันไปต่อหน้าต่อตา ทั้ง ๆ ที่วัยของพี่ยังไม่สมควร หมดความสามารถที่จะรักษาพยาบาลได้ทัน ดิฉันทั้งตกใจ เสียใจระคนกันจนกระทั่งทำอะไรไม่ถูก ตลอดชีวิตที่เราอยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา ทั้งในด้านอาชีพการงานและครอบครัว พี่เป็นผู้ให้สติ คอยให้กำลังใจ ให้ความร่มเย็นตลอดเวลา คอยอบรมสั่งสอนลูกทั้ง ๓ คนด้วยความรักความเมตตา เป็นผู้นำทำกิจการต่าง ๆ ด้วยอารมณ์ที่สุขุมเยือกเย็น ยอมตรากตรำในการทำงานเพื่อหาทรัพย์สมบัติความมั่นคงให้กับครอบครัว โดยเฉพาะเพื่อความผาสุกของลูก ๆ ในอนาคต แต่พี่ก็มาด่วนจากไปเสีย ยังไม่ได้ทันเห็นความเจริญก้าวหน้าของลูก ๆ ที่พี่ได้อุตส่าห์เพียรสั่งสอนมา

ในทุกครั้งที่ดิฉันคิดถึงลูกครั้งใดก็อดที่จะคิดถึงพี่ไม่ได้ ช่างมีกรรมอะไรหนอจึงเกิดเหตุนี้ขึ้นได้ ซึ่งสุดที่ดิฉันจะพรรณนาให้สมกับความเสียใจในครั้งนี้ได้ ขอผลบุญที่พี่ได้สร้างสมมาในชาตินี้ โดยเฉพาะที่มีต่อตัวของดิฉันและลูกทั้ง ๓ คน จงช่วยดลบันดาลให้ดวงวิญญาณของพี่ จงมีความสุข สมบูรณ์ในสัมปรายภพ เทอญ ถ้าชาติหน้ามีจริงขอให้เราได้พบกันอีก

นางอัมพร ชาตินักรบ

คำไว้อาลัย

ของ

คุณย่ากลีบ

วันที่ ๖ มกราคม ๒๕๑๘ เป็นวันที่ย่าต้องสูญเสียหลานที่รัก และเป็นวันที่ย่าต้องเสียน้ำตา ต้องพบกับความเศร้าโศกอาลัยสุดที่จะหาสิ่งใดเปรียบ ถึงแม้ย่าจะรู้แล้วว่าการจากไปในสภาพที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ซึ่งเป็นกฎแห่งกรรมของทุกรูปทุกนาม แต่เป็นการจากไปโดยที่ย่าไม่เคยคิดเคยนึกมาก่อน เพราะหลานยังอายุน้อยสมควรที่จะอยู่เพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ครอบครัวและวงศ์ตระกูล เพราะหลานเป็นคนมีความกตัญญูรู้คุณคน มีความอดทน เข้มแข็งมีมานะ จนสร้างฐานะได้ร่ำรวย โดยที่พ่อแม่ไม่ได้ให้ทรัพย์สมบัติใดเลย ย่าก็เฝ้าแต่คอยดูความเจริญของหลานตลอดมาแต่มาบัดนี้ หลานก็ได้จากย่าไปโดยไม่มีวันกลับมาหาย่าเลย

ฉะนั้นด้วยเดชะแห่งบุญกุศล และความดีของหลานได้ทำไว้ ย่าขอให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของหลาน จงประสบแต่ความสุขในสัมปรายภพนั้นเทอญ

จากคุณย่ากลีบ ชาตินักรบ

คำไว้อาลัย

ของน้อง



การจากไปของพี่ชาติครั้งนี้ ยังความเศร้าสลดให้แก่บรรดาญาติมิตรและน้องเป็นอย่างมาก เพราะพี่ชาติเป็นคนดีโอบอ้อมอารีต่อญาติพี่น้องทุกคน

ตลอดชีวิตของพี่ชาติ พี่เป็นที่เคารพนับถือ และไว้วางใจของบรรดาญาติพี่น้อง เป็นคนสุขุม อารมณ์ดี รักความสงบ ไม่ริษยาใคร บัดนี้พี่ชาติได้จากไปแล้วด้วยความสงบสุข

ด้วยความรัก ความสัมพันธ์ที่น้องมีต่อพี่ชาติอย่างแน่นแฟ้นน้องขออธิษฐานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลาย หากชาติหน้ามีจริง ขอ—พี่ชาติและน้องจงกำเนิดเป็นพี่—น้องร่วมกันอีก พร้อมกันนี้ขอให้ดวงวิญญาณของพี่ชาติ และคุณงามความดีที่ได้สร้างสรรค์ไว้ จงสู่สุคติในสัมปรายภพเทอญ

จากน้อง ๆ

ไว้อาลัยแด่คุณพ่อของลูก



โอ้อาลัยใจจะขาด อนาถนัก
เมื่อพ่อรัก พลัดพรากจากสถาน
ทิ้งโลกนี้ โลกใหม่ไกลกันดาร
ใจลูกลาญแหลกลง เป็นผงคลี

เมื่อพ่ออยู่ เยือกเย็น แสนเป็นสุข
พ่อแม่ลูก อิ่มเอม เกษมศรี
พ่อปกป้อง ผองภัย ไม่เคยมี
อกลูกนี้ อบอุ่น คุณบิดา

นับแต่นี้มีแต่จะแลลับ
คงไม่กลับคืนเป็น มาเห็นหน้า
สิ้นคุณพ่อ เหมือนสิ้นสุริยา
เหมือนฟากฟ้าสิ้นดวงจันทร์ อันธการ

จะมืดมัว ทั่วพื้น ผืนพิภพ
ถึงจุดคบ แทนดวง พระสุริฉาน
ไม่เทียบเท่าแสงจันทร์ อันโอฬาร
ถึงประมาณ หมื่นแสน ไม่แทนกัน

ขอผลบุญทักขินา ฯ ข้าอุทิศ
จงต้อยติด ตามส่ง อย่าเหหัน
วิญญาณพ่อ คอยรับ โดยฉับพลัน
สบสุขสันต์ ในชั้นฟ้า สุขาวดี

จากลูก
เรียบเรียงโดย อาเกษร ชาตินักรบ
(แทนหลาน ๆ)

คำไว้อาลัย

ของอา

แม้ว่าทุกวันนี้จะสิ้นเสียง แม้ว่าจะไม่มีใบหน้ายิ้มแย้ม และดวงตาที่ฉายแววร่าเริงของหลาน

แต่ในหัวใจของพวกอายังได้ยินเสียงนั้น ได้แลเห็นใบหน้าและดวงตานั้นของหลานที่ขยันหมั่นเพียรอยู่เสมอ

แม้ว่าร่างนั้นจะมลาย แต่พวกอายังมีความสำนึกว่าร่างนั้นยังอยู่ใกล้ชิดติดตามอาอยู่ทุกวินาที

แม้ว่าหลานจะจากไปตามวิถีทางของโลก ที่บังเกิดขึ้นแก่มนุษย์ทุกรูปทุกนาม

แต่พวกอาถือว่า หลานยังไม่ตายไปจากพวกอา

— ความซื่อสัตย์สุจริต

— ความเสียสละส่วนตัวเพื่อส่วนรวม

— ความมานะอุตสาหะในการงาน

— ความรักกตัญญูในพ่อแม่ ฯลฯ

นี้คือความดีของหลานที่ได้สะสม และยึดถือไว้ตลอดชีวิต พวกอาจะไม่ยอมให้ความดีนี้ตายไปด้วย จะสำนึกไว้ในดวงใจอาเสมอ

จากอา ชาตินักรบ

คำนมัสการ

ก่อนจะสวดมนต์หรือทำพิธีถวายทานก็ตาม พึงตั้งต้นด้วยการกล่าวคำนมัสการก่อนว่า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ
นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ

คำแปล ข้าพเจ้าขอนอบน้อม แด่พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้านั้น

คำอาราธนาศีลห้า

มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขนัตถายะ) ติสะระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ.

ทุติยัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขนัตถายะ) ติสะระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ.

ตะติยัมปิ มะยัง ภันเต (วิสุง วิสุง รักขนัตถายะ) ติสะระเณนะสะหะ ปัญจะ สีลานิ ยาจามะ.

คำแปล ข้าแต่ท่านผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอศีลห้า พร้อมทั้งไตรสรณาคมน์ เพื่อจะรักษา (ต่าง ๆ กัน หรือแยกรักษาแต่ละข้อ) แม้ครั้งที่ ๒...... แม้ครั้งที่ ๓......

หมายเหตุ ถ้าคนเดียวพึงเปลี่ยนคำว่า "มะยัง เป็น "อะหัง" "ยาจามะ" เป็น "ยาจามิ"

คำอาราธนาพระปริตร

วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะทุกขะวินาสายะ ปริตตัง พรูถะ มังคะลัง
วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะภะยะวินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลัง.
วิปัตติปะฏิพาหายะ สัพพะสัมปัตติสิทธิยา
สัพพะโรคะวินาสายะ ปะริตตัง พรูถะ มังคะลัง

คำแปล ขอพระคุณเจ้าโปรดสวดพระปริตรอันเป็นมงคล เพื่อป้องกันความวิบัติ เพื่อสำเร็จสมบัติทุกประการ เพื่อให้ทุกข์ ภัย โรคทุกชนิดพินาศสูญหายไป

คำอาราธนาธรรม

พรัมมา จะ โลกาธิปะติ สะหัมปะติ กัตอัญชะลี อัน· ธิวะรัง อะยาจะถะ สันตีธะ สัตตาปปะระชักขะชาติกา เทเสตุ ธัมมัง อะนุกัมปิมัง ปะชัง

คำแปล ท้าวมหัมบดีแห่งโลก ได้ประคองอัญชลี ทูลวิงวอนพระพุทธเจ้าผู้ประเสริฐ ว่าสัตว์ผู้มีธุลีในดวงตาน้อยมีอยู่ในโลกนี้ ขอพระองค์โปรดแสดงธรรมอนุเคราะห์ด้วยเถิด

คำถวายสังฆทานเพื่อความสุขความเจริญ

อิมานิ มะยัง ภันเต ภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ ภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายภัตตาหารกับทั้งบริวารเหล่านี้แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับภัตตาหารกับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ.

คำถวายสังฆทานเพื่ออุทิศผล

อิมานิ มะยัง ภันเต มะตะกะภัตตานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ มะตะกะภัตตานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัญเจวะ มาตาปิตุอาทีนัญจะ ญาตะกานัง กาละกะตานัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายมะตะกะภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับมะตะกะภัตตาหาร กับทั้งบริวารทั้งหลายเหล่านี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายด้วย แก่ญาติของข้าพเจ้าทั้งหลาย มีมารดา บิดาเป็นต้น ที่ละโลกนี้ไปแล้วด้วย ตลอดกาลนาน เทอญ.

คำถวายผ้ากฐินแบบที่ ๑

อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะ จีวะระทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ

ทุติยัมปิ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะ จีวะระทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ

ตะติยัมปิ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะ จีวะระทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ (มะยัง ภันเต อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะ จีวะระทุสสัง สังฆัสสะ นิยาเทมะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง กะฐินะ จีวะระทุสสัง ปะฏิค-คัณหาตุ ปะฏิคคะเหตวาจะ อิมินาทุสเสนะ กะฐินัง อัตถะ-ระตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ)

คำแปล ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้าเพื่อกฐินจีวร พร้อมทั้งบริวารเหล่านี้แด่พระสงฆ์

(ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายผ้าเพื่อกฐินจีวร พร้อมทั้งบริวารนี้แด่พระสงฆ์ ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐินกับทั้งบริวารนี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย รับแล้วจงกรานกฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนาน เทอญ.)

หมายเหตุ คำถวายแบบที่ ๑ นี้ แยกเป็น ๒ ตอน ถ้าประสงค์จะใช้อย่างย่อก็ไม่ต้องกล่าวข้อความในวงเล็บ ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย ถ้าประสงค์จะใช้อย่างสมบูรณ์แบบก็กล่าวข้อความในวงเล็บ ทั้งภาษาบาลีและภาษาไทย

คำถวายผ้ากฐินแบบที่ ๒

อิมัง ภันเต สะปะริวารัง กะฐินะจีวะระทุสสัง สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต สังโฆ อิมัง สะปะริวารัง ปะฏิคคัณหาตุ ปะฏิคคะเหตวา จะ อิมินา ทุสเสนะ กะฐินัง กะฐินะทุสสัง อัตถะระตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายผ้ากฐินจีวร กับทั้งบริวารเหล่านี้ แด่พระสงฆ์ขอพระสงฆ์จงรับผ้ากฐินกับทั้งบริวารเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย รับแล้วจงกรานกฐินด้วยผ้านี้ เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนานเทอญ.

คำถวายผ้าป่า

อิมานิ มะยัง ภันเต ปังสุกุละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ, ปังสุกุละจีวะรานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ผ้าบังสุกุลจีวร กับทั้งบริวารเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ผ้าบังสุกุลจีวร กับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ.

คำถวายผ้าวัสสิกสาฎก

อิมานิ มะยัง ภันเต วัสสิกะสาฏิกานิ **สะปะริวารานิ** ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ วัสสิกะสาฏิกานิ **สะปะริวารานิ** ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ผ้าอาบน้ำฝน กับทั้งบริวารเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ผ้าอาบน้ำฝน กับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ.

หมายเหตุ ถ้าถวายผ้าโดยไม่มีเครื่องบริวาร ให้ตัดคำที่ขีดเส้นไว้ให้ทั้งบาลีและไทยออก

คำถวายผ้าจำนำพรรษา

อิมานิ มะยัง ภันเต วัสสาวาสิกะจีวะรานิ สะปะริวารานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ วัสสาวาสิกะจีวะรานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลายขอน้อมถวายผ้าจำนำพรรษา กับทั้งบริวารเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์ ขอพระภิกษุสงฆ์ จงรับผ้าจำนำพรรษา กับทั้งบริวารเหล่านี้ ของข้าพเจ้าทั้งหลายเพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนาน เทอญ.

คำถวายผ้าอัจเจกจีวร

อิมานิ มะยัง ภันเต อัจเจกะจีวะรานิ ภิกขุสังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมานิ อัจเจกะจีวะรานิ สะปะริวารานิ ปะฏิคคัณเหตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ.

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวาย ผ้าอัจเจกจีวร กับทั้งบริวารเหล่านี้ แด่พระภิกษุสงฆ์

ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ผ้าอังเจกจีวร กับทั้งบริวารเหล่านี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลายตลอดกาลนาน เทอญ.

คำถวายศาลาโรงธรรม

มะยัง ภันเต อิมัง สาลัง ธัมมะสะภายะ อุททิสสะ จาตุททิสัสสะ ภิกขุ สังฆัสสะ โอโณชะยามะ สาธุ โน ภันเต ภิกขุสังโฆ อิมัง สาลัง ปะฏิคคัณหาตุ อัมหากัง ทีฆะรัตตัง หิตายะ สุขายะ

คำแปล ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าทั้งหลาย ขอน้อมถวายศาลาหลังนี้ แต่พระภิกษุสงฆ์ผู้มีในทิศ ๔ อุทิศเพื่อเป็นสถานที่แสดงธรรม ขอพระภิกษุสงฆ์จงรับ ศาลาหลังนี้ของข้าพเจ้าทั้งหลาย เพื่อประโยชน์และความสุข แก่ข้าพเจ้าทั้งหลาย ตลอดกาลนาน เทอญ.

โมคคัลลาโน อัคคีชลัง อะวิจินีรยัง วูปะสะเมนตุเต ดับพิษไฟดีนักแล

โอมลาพภาพ มหาลาพภาพ กูจะมาสรหลาบ- สาระพัดพิษเลื่อยบวมฟอกโอมลง ๆ สวาหาย

พอดี

คำว่า "พอดี" ได้แก่ความพอเหมาะ พอควรพอประมาณ ไม่มากไม่น้อยเราคงจะเคยได้ยินคำนี้เสมอ ๆ ทั่วทุกคน คำว่า "พอดี" นี้เป็นคุณธรรมสำคัญประการหนึ่งดังพระพุทธภาษิตที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า มตฺตญฺญุตา สทา สาธุ ความรู้จักพอดียังประโยชน์นานาชนิดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณธรรมข้อนี้เมื่อเข้าไปอยู่ในตัวบุคคลใดก็จะทำให้ผู้นั้นเป็นที่รักเคารพของชนทั่ว ๆ ไป ดังเรามักจะได้ยินเสมอ ๆ ว่า ท่านผู้นั้นวางตัวได้เหมาะสมดีจริง ไม่มากไม่น้อย สมแก่ฐานะ ถ้าประชาชนทุก ๆ ท่าน หมั่นอบรมคุณธรรมข้อนี้ไว้ทั่วทุกตัวคนแล้ว จะเป็นหมู่ใดคณะใดก็ตาม หมู่นั้นคณะนั้นก็จะประสบแต่ความราบรื่น สมัครสมานสามัคคีปรองดองกัน เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน แต่ตรงกันข้ามถ้าหมู่ใด คณะใดขาดคุณธรรมข้อนี้ หมู่นั้นคณะนั้นก็จะมีแต่การรวนเร ตั้งไม่ติด คุมพวกไม่อยู่ จะมีแต่การถือดีเข้าหากัน

เพราะฉะนั้นควรที่พวกเราทั้งหลายจงรู้จักคำว่า พอดี และปลูกฝังไว้ในตนอยู่เสมอ เพื่อความเจริญดังกล่าวมา

การวางให้พอดีก็มีอยู่ว่า

๑. ผู้ใหญ่ ต้องถือเสียว่า คำว่า "ผู้ใหญ่" นี้เป็นคำที่สูงมาก จะเป็นผู้ใดก็ตามเมื่อได้ถูกขนานนามอันนี้เข้าแล้วต้องคอยสำนึกตัวอยู่เสมอว่าคำว่า "ผู้ใหญ่" เป็นตำแหน่งที่ควรเคารพของผู้น้อย เป็นตำแหน่งผู้นำของผู้น้อย จะทำจะพูดอะไรต้องนึกคิดเสียให้ดีว่า จะมีผลดีผลเสียแก่ตัวหรือผู้น้อยประการใดบ้าง พอที่ผู้น้อยจะเอาไปเป็นแบบอย่างที่ดีได้ไหม และจะสอนผู้น้อยในสิ่งใด สิ่งนั้นตนก็ต้องทำได้เสียก่อน ไม่ใช่เข้าหลักที่ว่า "ได้แต่ว่าเขา แต่อิเหนาเป็นเอง" และต้องทำตนให้เหมาะสมกับที่จะเป็นที่พึ่งของผู้น้อยได้ ไม่ถึงกับผู้น้อยเข้าหน้าไม่ติด คือวางตัวให้พอดีที่จะอนุเคราะห์หรือเข้ากับผู้น้อยได้

๒. ผู้น้อย ก็เหมือนกัน ต้องถือเสียว่าตนเป็นเด็กกว่าเขา ต้องวางตัวให้พอเหมาะพอดี ให้สมกับเป็นผู้ที่จะรับโอวาทจากท่าน และนำข้อคิดบางประการของท่านนั้นมา

พิจารณาดูว่ามีความจริงเพียงไร และก็เลือกเอามาประพฤติปฏิบัติเพื่อความเจริญแก่ตน ไม่ใช่ท่านว่าท่านสอนอะไรมาก็เถียงคำไม่ตกฟาก ซึ่งไม่เหมาะสมกับที่เราเป็นผู้น้อย ต้องถือคำว่ากล่าวตักเตือนของผู้ใหญ่เป็นผู้ชี้บอกขุมทรัพย์ให้แก่เรา ถ้าเราทำอย่างนี้ไม่ได้ก็จะเป็นผู้ที่ไม่ทำตัวให้พอดีกับเป็นผู้น้อย แลดูเป็นหยิ่งยะโสไป

ปาปปุญฺญํ ผลํ เทติ ฉายา ว อนุปายินี

บาปบุญคุณโทษเต้า ติดตาม ตนเอย
วิบากบาปดังเพลิงลาม ลอกล้น
บุญกุศลส่งผลงาม สุขยิ่ง
ละบาปเป็นบุญพ้น โทษสิ้นสบสวรรค์ ฯ

คบคนให้ดูหน้า ซื้อผ้าให้ดูเนื้อ

คบคนยลแต่หน้า ไฉนออก
ว่าซื่อหรือปอกลอก ชั่วช้า
จริยาย่อมบ่งบอก ดีชั่ว รู้แล
จงเลือกดังดูผ้า เพ่งซื้อส่วนดี ฯ

คบบัณฑิตจิตเกื้อ สกลธรรม
มีเมตตาแนะนำ ประโยชน์ให้
ช่วยชี้วิบากกรรม ดีชั่ว
ควรหมั่นหันเข้าใกล้ คบไว้หวังผล ฯ

หน้าเนื้อ ใจเสือ

หน้า ยิ้มแย้มแช่มช้อย ชวนชม
เนื้อ นอกน่าอภิรมย์ รื่นแท้
ใจ บาปดังดาบคม คิดเชือด เนื้อแล
เสือ เก่งอ่าจักแพ้ ภักตร์เนื้อใจทมิฬ ฯ

เสพสุราพาเสื่อมสิ้น ศักดิ์ศรี
เสื่อมลาภยศหมดดี ดักแด้
ญาติมิตรบิดเบือนหนี แหนงหน่าย
หมดที่พึ่งพิงแล้ เดือดร้อนตลอดกาล ฯ

ยามจนทนกัดก้าม ปูกิน
เพียรปลูกผักพรวนดิน รอบด้าน
หมั่นตักวักวาริน รดผัก
ส่งผักขายหลายร้าน รอดพ้นความจน

คนจนทนต่อสู้ สภาพการณ์
อุตส่าห์ทนทำงาน เหงื่อย้อย
ฝนลมแดดแผดพาน บพัก ผ่อนแล
เก็บทรัพย์นับเล็กน้อย บ่อยครั้งธนังพูน ฯ

๏ อันอกเราอกเขาเราควรคิด
เขาก็จิตเราก็ใจไม่แผกผัน
เราชังทุกข์หวังสุขสนุกครัน
ส่วนเขานั้นก็หวังเหมือนดังเรา ฯ

๏ เมื่อเรารู้ดังว่าอย่าละเมิด
ทำการเกิดทุกข์ให้ได้แก่เขา
อย่าก่อความรำคาญเหมือนพาลเมา
และอย่าเอาแต่ได้โดยถ่ายเดียว ฯ

๏ ก่อนจะทำกรรมใดคิดให้รอบ
ว่าเขาชอบหรือชังทั้งฉุนเฉียว
ส่วนวาจาคารมดังคมเคียว
แม้คำเดียวอย่ากล่าวให้ร้าวใจ ฯ

๏ จงกล่าวแต่วาจาอันน่ารัก
เพื่อสมัครสมานมิตรให้จิตใส
เพื่ออยู่เย็นเป็นสุขสิ้นทุกข์ภัย
ไม่มีใครแกล้งเกลียดเหยียดหยามเอย ฯ

พระมหาชู เสพังสุก

วัดสุคันธรรม อ. ดุสิต พระนคร

ความจริงอย่างไร

การเกิดมาเป็นมนุษย์ ด้วยอำนาจธรรมของมนุษย์ที่ตนได้กระทำสร้างสมมา ถ้าไม่ตั้งอยู่ในธรรมของมนุษย์ได้แล้ว ยากอยู่ที่จะได้มาเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนาในภายหน้าอีก ก็ธรรมของมนุษย์นั้น อย่างน้อยก็คือศีล ๕ อย่างใหญ่คือกุศลกรรมบถ ๑๐ นี้ เป็นธรรมมนุษย์ที่แท้ จำไว้เถิด จงอุตส่าห์ปฏิบัติให้ดีทำให้เจริญบริบูรณ์ ในศีล ๕ และกุศลกรรมบถ ๑๐ เถิด จะได้มาบังเกิดเป็นมนุษย์ และสุคติเสวยความสุขสำราญ ผิว่า เกิดเป็นคน เมื่อมีความต้องการความสุขสำราญสาระประโยชน์แก่ตนแล้ว พึงมีสติระวังให้ดีอย่างหลงไปตามลมปากพูดของคนพูด เพราะว่าลมปากพูดนั้นมักล่อให้ลุ่มหลงเสียผู้เสียคนเสียทรัพย์สินเงินทองเสียเกียรติความเป็นคน

อนึ่ง สมบัติเข้าของทั้งสิ้นเป็นของกลางสำหรับถมแผ่นดิน ไม่ใช่ของใคร ไม่มีผู้ใด เป็นเจ้าเข้าเจ้าของ ใครคิดได้อย่างนี้ ผู้นั้นคล้ายกับพระโสดา ถ้าคิดไม่ได้ให้ไปดูที่ป่าช้าเถิด อะไร ๆ ทั้งสิ้นทิ้งเสียหมด เอาไปไม่ได้ศูนย์

เปล่า ๆ เหลืออยู่แต่กระดูกอย่างเดียวเท่านั้น นี้เป็นของแท้ของจริงพึงจำไว้เถิด เราท่านทั้งหลายเกิดมามีกรรมอย่างเดียวนั้นแหละเป็นของ ๆ ตัว อย่ามัวเมาหลงทำบาปกรรมความชั่ว เพราะยศถาบรรดาศักดิ์ก็ดี หรือด้วยสมบัติก็ตาม ตายแล้วล้วนแต่ทิ้งเสียเอาไปไม่ได้ทั้งนั้น เอาไปได้แต่บาปกรรมความชั่วที่ตัวทำไว้ ย่อมติดตามตนไปให้ผลได้ทุกข์ภายหน้า อย่างนี้ไม่ดีเลยแก่เราท่านทั้งหลาย เสียทีที่ได้เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนานี้แล้ว พระพุทธศาสนานี้หายากจะได้ประสพด้วยยากยิ่งนัก เหตุนั้นเราท่านทั้งหลายทั้งบรรพชิต คฤหัสถ์ จงมีสติอุตส่าห์ก่อสร้างคุณงามความดีอันเป็นบุญกุศลสุจริต เป็นเครื่องประดับความเป็นคนพร้อมทั้งยศถาบรรดาศักดิ์ซึ่งมีอยู่ ให้ถึงพร้อมให้บริบูรณ์ดีด้วยความไม่ประมาท ประดุจดังเกลือย่อมรักษาความเค็มไว้ฉะนั้น

อันกิเลสเศษมนุษย์ สุดทิ้ง
ทำที่เก่งก้ามอ้า ถ้าผยอง
ไว้ยศไว้อำนาจ ทาสลำพอง
ผู้ดีมองเห็นเป็นไพร่ ไร้สกุล ฯ

สี่มหา

มหาหนึ่ง พึงรู้ พึงบูชา
คือมหา "กรุณา" อย่าสงสัย
ทำแต่คุณ กรุณา ไม่ว่าใคร
แต่มหา "บัลลัย" ไม่มีดี
มหาหนึ่ง พึงเฉลย เขาเชยชม
คือมหา "นิยม" สมศักดิ์ศรี
มหานิยม ยิ่งใหญ่ ต้องใจดี
ทำแต่ที่ ดีจริง ยิ่งนิยม
"มหาโจร" โดนด่า มหาอุบาทว์
มหาวินาศ กวาดทรัพย์ คอยทับถม
เที่ยวเข่นฆ่า มหาชน ปล้นสดมภ์
พญายม ตามล่า มหาโจร ฯ

ลักษณะประจำของคน

ไม่เที่ยง — เป็นทุกข์ — เป็นอนัตตา—เกิด—แก่—เจ็บและตาย

บุคคล ๔ จำพวก

๑. เกิดมาชั่ว — ตายไปชั่ว = มามืด — ไปมืด บุคคลประเภทนี้ได้แก่บุคคลที่เกิดในตระกูลต่ำ ขาดแคลนอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ผิวพรรณเศร้าหมอง มีโรคภัยไข้เจ็บมาก มีร่างกายไม่สมประกอบ

เมื่อมีชีวิตอยู่ไม่สร้างกุศล และประพฤติตนในที่ชั่วทั้งกาย วาจา และ ใจตายไปตกนรกบ้าง เกิดเป็นเปรต เป็นสัตว์เดรัจฉานบ้าง

๒. เกิดมาชั่ว — ตายไปดี=มามืด — ไปสว่าง บุคคลประเภทนี้เหมือนประเภทแรก แต่เมื่อมีชีวิตอยู่สำนึกรู้สึกตัว ทำแต่ความดี สร้างกุศลผลบุญประพฤติธรรมที่สุจริต ทั้งกาย-วาจา-ใจ

เมื่อตายไปแล้วเกิดเป็นเทวดาบ้าง ได้กลับมาเกิดเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ด้วยทรัพย์สมบัติ

๓. เกิดมาดี— ตายไปชั่ว = มาสว่าง—ไปมืด บุคคลประเภทนี้ ได้แก่บุคคลที่เกิดในตระกูลที่ดี ในกระกูลที่ร่ำ-รวย รูปร่างสวยงาม ชวนมอง ผิวพรรณดี

แต่เมื่อมีชีวิตอยู่ เขาลืมตัวไม่รู้ว่าที่เกิดมาดี เกิดมาสบาย อย่างนั้นเป็นผลของบุญเก่า ชาตินี้ไม่สร้างกุศล ทำแต่ความชั่วประกอบทุจริต ผิดศีลธรรม เมื่อจะจากโลกนี้แล้วจะต้องตกนรก เป็นเปรตบ้าง สัตว์เดรัจฉานบ้าง

๔. เกิดมาดี—ตายไปดี=มาสว่าง—ไปสว่าง บุคคลประเภทนี้เกิดมาเช่นเดียวกับประเภทที่สาม เมื่อเกิดมาในตระกูลดีแล้วก็ลืมตัว สร้างกุศลประพฤติตนในทางที่ดีที่ควร

ตายไปแล้วก็ไปเกิดบนสวรรค์บ้าง กลับมาเกิดเป็นมนุษย์บ้าง มีความสมบูรณ์พูนสุขด้วยสมบัติ รูปร่าง ผิวพรรณดี และความเป็นอยู่ดีกว่าชาติปางก่อน

จากหลักฐานพระไตรปิฎก เล่มที่ ๑๕ หน้า ๑๓๖—๑๓๘

คุณสมบัติของคน ๔ จำพวก

๑. บางคน—ฉลาด—ขยัน ให้เป็นหัวหน้าหรือผู้นำ

๓. บางคน—ขี้เกียจ—แต่ฉลาด ให้เป็นผู้จัดการ ผู้อำนวยการวางแผนการณ์

๓. บางคน—โง่—ขี้เกียจ ให้เป็นคนช่วยงาน

๔. บางคน—โง่—ขยัน ห้ามนำมาร่วมงาน หรือมอบงานใหญ่ให้เพราะริทำแต่สิ่งโง่ ๆ

ประกอบของคน ๔ จำพวก

๑. บางคน รู้—ชี้=รู้แล้วแนะนำคนอื่นด้วย เป็นชนชั้นนำ เป็นประโยชน์แก่โลก

๒. บางคน รู้—ไม่ชี้ เอาแต่ตัวรอดคนเดียว ใจแคบ เห็นแก่ตัวไม่เป็นโทษ—และไม่เป็นประโยชน์แก่สังคม (แบบนี้มีมากในสังคมปัจจุบัน)

๓. บางคน ไม่รู้—แต่ชี้=หลับตาสอนคนอื่น ประเภทพาลคลองเป็นพิษแก่สังคม

๔. บางคน ไม่รู้—ไม่ชี้ แย่เต็มที โลกนี้ไม่เกี่ยว ประเภทรกสังคมแบบกาฝาก (คนรกโลก)

๓. คนที่พูด—ไม่ทำ ประเภทสวมหน้ากาก เป็นกระต่ายที่นั่งทับขี้ช้าง

๔. คนที่ไม่พูด—ไม่ทำ—เอาเปรียบมนุษย์—หนักแผ่นดิน

พระคาถาชินะบัญชร

(ของหลวงพ่อโต พรหมรังษี)

ชะยาสะนะคะตาพุทธา เชตะวา มารัง สะวาหะนัง
จะตุสัจจาสะภัง ระสัง เย ปีวิงสุ นะราสะภา
ตัณหังกะราทะโย พุทธา อัฏฐะวีสะติ นายะกา
สัพเพ ปะติฏฐิตา มัยหัง มัตถะเก เต มุนิสสะรา
สิเส ปะติฏฐิโต มัยหัง พุทโธ ธัมโม ทะวิโลจะเน
สังโฆ ปะติฏฐิโต มัยหัง อุเร สัพพะคุณากะโร
หะทะเย เม อะนุรุทโธ สาริปุตโต จะ ทักขิเณ
โกณฑัญโญ ปิฏฐิภาคัสมิง โมคคัลลาโน จะ วามะเก
ทักขิเณ สะวะเน มัยหัง อาสุง อานันทะราหุลา
กัสสะโป จะ มะหานาโม อุภาสุง วามะโสตะเก
เกสะโต ปิฏฐิภาคัสมิง สุริโยวะ ปะภังกะโร
นิสินโน สิริสัมปันโน โสภิโต มุนิปุงคะโว
กุมาระกัสสะโป เถโร มะเหสี จิตตะวาทะโก
โส มัยหัง วะทะเน นิจจัง ปติฏฐาสิ คุณากะโร
ปุณโณ อังคุลิมาโล จะ อุปาลิ นันทะสีวะลี
เถรา ปัญจะ อิเม ชาตา นะลาเต ติละกา มะมะ

เสสาสีติ มะหาเถรา วิชิตา ชินะสาวะกา
เอเตสีติ มะหาเถรา ชิตะวันโต ชิโนระสา
ชะลันตา สีละเตเชนะ อังคะมังเคสุ สัณฐิตา
ระตะนัง ปุระโต อาสิ ทักขิเณ เมตตะสุตตะกัง
ธะชัคคัง ปัจฉะโต อาสิ วาเม อังคุลิมาละกัง
ขันธะโมระปะริตตัญจะ อาฏานาฏิยะสุตตะกัง
อากาเส ฉะทะนัง อาสิ เสสาปาการะสัณฐิตา
ชินา นานาวะระสังยุตตา สัตตัปปาการะลังกะตา
วาตาปิตตา ทิสัญชาตา พาหิรัชฌัตตุปัททะวา
อะเสสา วิละยัง ยันตุ อะนันตะชินะเตชะสา
วะสะโต เม สะกิจเจนะ สะทา สัมพุทธะปัญชะเร
ชินะปัญชะระมัชฌิมหิง วิหะรันตัง มะหิตะเล
สะทา ปาเลนตุ มัง สัพเพ เต มะหาปุริสาสะภา-
อิจเจวะมันโต สุคุตโต สุรักโข
ชินานุภาเวนะ ชิตูปัททะโว
ธัมมานุภาเวนะ ชิตาริสังโข
สังฆานุภาเวนะ ชิตันตะราโย
สัทธัมมานุภาวะปาลิโต จะรามิ ชินะปัญชะเรติ ฯ

คำแปลพระคาถาชินบัญชรสูตร

"พระนราสภพุทธเจ้าทั้งหลาย ผู้ประทับนั่งแล้วบนไชยบัลลังค์ ทรงพิชิตพระยามาราธิราช ผู้พรั่งพร้อมด้วยเสนาราชพาหนะ แล้วทรงเสวยอมฤตรส คือ อริยสัจธรรมทั้ง ๔ ประการ เป็นผู้นำสรรพสัตว์ให้ข้ามพ้นจากกิเลสและกองทุกข์มี ๒๘ พระองค์ คือ พระผู้ทรงนามว่า ตัณหังกรเป็นอาทิ พระพุทธเจ้าผู้ทรงมุนีทั้งหมดนั้น ข้า ฯ ขออัญเชิญมาประดิษฐานเหนือเศียรเกล้า พระพุทธเจ้าประดิษฐานอยู่บนศีรษะ พระธรรมอยู่ที่ดวงตาทั้งสอง พระสงฆ์ผู้เป็นอากรบ่อเกิดแห่งสรรพคุณอยู่ที่อก พระอนุรุทธอยู่ที่ใจ พระสารีบุตรอยู่เบื้องขวาา พระโมคคัลลาน์อยู่เบื้องซ้าย พระอัญญาโกณฑัญญะอยู่เบื้องหลัง พระอานนท์กับพระราหุลอยู่ที่หูขวา พระกัสสปพระมหานามะอยู่ที่หูซ้าย มุนีผู้ประเสริฐ คือ พระโสภิตะผู้สมบูรณ์ด้วยศิริดังพระอาทิตย์ส่องแสงอยู่ทุกเส้นขน ตลอดร่างทั้งข้างหน้าและข้างหลัง พระเถระกุมารกัสสปผู้แสวงบุญทรงคุณอันวิเศษ มีวาทะอันวิจิตรไพเราะอยู่ที่ปากเป็นประจำ พระปุณณะ พระองคุลิมาล

พระอุบาลี พระนันทะและพระสิวลี พระเถระทั้ง ๕ นี้ จงปรากฏเกิดเป็นกระแจะจุณเจิมที่หน้าผาก ส่วนพระอสีติมหาเถระที่เหลือ ผู้มีไชยและเป็นพระโอรส เป็นพระสาวกของพระพุทธองค์ผู้ทรงไชย แต่ละองค์ล้วนรุ่งเรืองไพโรจน์ด้วยเดชแห่งศีลให้ดำรงอยู่ทั่วทุกอวัยวะน้อยใหญ่ รตนสูตรอยู่เบื้องหน้า เมตตสูตรอยู่เบื้องขวา อังคุลิมาลปริตรอยู่เบื้องซ้าย ธชัคคสูตรอยู่เบื้องหลัง ขันธปริตรโมรปริตรและอาฏานาฏิยสูตรเป็นเครื่องกางกั้นดุจหลังคาอยู่บนนภากาศ อนึ่ง พระชินะเจ้าทั้งหลายนอกจากที่ได้กล่าวมาแล้ว ผู้ประกอบพร้อมด้วยกำลังนานาชนิด มีศีลาทิคุณอันมั่นคง คือ สัตตปราการเป็นอารมณ์มาตั้งล้อมเป็นกำแพงด้วยเดชานุภาพแห่งพระอนันตชินะเจ้า ไม่ว่าจะทำกิจการใด ๆ เมื่อข้าพเจ้าเข้าอาศัยอยู่ในพระบัญชร คือ แวดวงกรงล้อมแห่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าขอโรคอุปัทวทุกข์ทั้งภายนอกและภายใน อันเกิดแต่โรคร้ายคือ โรคลมและโรคดีเป็นต้นสมุฏฐานจนถึงการกำจัดให้พินาศไปอย่าได้เหลือ ขอพระมหาบุรุษผู้ทรงพระคุณอันล้ำเลิศทั้งปวงนั้นจงอภิบาลข้า ฯ ผู้อยู่ในภาคพื้นท่ามกลางพระชินบัญชรข้า ฯ ได้รับการคุ้มครองปกปักรักษาภายในเป็นอันดี

ฉะนี้แล้ว และได้รับการอภิบาลด้วยคุณานุภาพแห่งพระสัทธรรม จึงชนะเสียได้ซึ่งอุปัทวันตรายใด ๆ ด้วยอานุภาพแห่งพระชินะพุทธเจ้าชนะหมู่ข้าศึกศัตรูด้วยอานุภาพแห่งพระธรรม ชนะอันตรายด้วยอานุภาพแห่งพระสงฆ์ท่องเที่ยวไปโดยสวัสดีเป็นนิจนิรันดร์ ฯ"

คาถาพระปัจเจกโพธิ์โปรดสัตว์

วิระทะโย วิระโคนายัง วิระหิงสา วิระทาสี วิระทาสา วิระอิตถิโย พุทธัสสะ มาณี มามะ พุทธัสสะ สวาโหม

(คาถาพระปัจเจกโพธิ์โปรดสัตว์นี้ ใช้สวดเวลาก่อนนอน ๓ จบ ตื่นนอนเช้ามืด ๓ จบ เวลาใส่บาตรหรือจบข้าว ๑ จบ รวมเป็นวันละ ๗ จบ ทุกวัน อย่าให้เว้นเวลาใส่บาตรให้นึกถึงพระรัตนตรัยและพระปัจเจกโพธิ์แล้วอธิษฐานในกิจที่ทำ จะเป็นการงานใด ๆ ก็ตาม จะเจริญรุ่งเรืองในกิจการที่ทำนั้น ๆ ท่านว่าให้หักไม้แค่คืบแล้วสวดคาถานี้ ถ้าต้องการจะทราบเรื่องดีร้ายประการใด ให้อธิษฐานจิตว่า "ถ้าดีก็ขอให้ไม้ยาวออก ถ้าไม่ดีขอให้ไม้สั้นเข้า" ก็จักปรากฏผลเป็นมหัศจรรย์ แม้ที่สุดข้าว, หัวหอม, กระเทียม

น้ำปลา, กะปี, จะไม่เปลือง ขอให้สังเกตดูว่า แต่ละเดือน จะเหลือเท่าใด จะเห็นผลอย่างน่ามหัศจรรย์ ฯ)

คาถาหัวใจพระฉิมพะลี

นะ ชาลีติ ปสิทธิลาภา ปะสันนะจิตตา สะทา โหนติ ปียัง มะมะ สัพเพชะนา พะหูชะนา สัพเพทิสา สะมาคะตา กาละโภชะนา วิกาละโภชะนา อาคัจฉันติ ปียัง มะมะ ฯ

(พระคาถานี้ ถ้าจะออกไปหาลาภที่ไหน ให้ภาวนาไปเถิด จะได้โชคลาภให้หมั่นสวดไว้ทุกวัน เกิดลาภเกิดผลสักการะ อาหารการกินบริบูรณ์พูนสุข แล ฯ)

คาถาบูชาพระสีวลี

สีวะลี จะมะหาเถโร เทวะตานะระปูชิโต โส ระโหปัจจะยาทิมหิ อะหัง วันทามิ ตัง สะทา

สีวะลี จะ มะหาเถโร ยักขาเทวาภิปูชิโต โส ระโหปัจจะยาทิมหิ อะหัง วันทามิ ตัง สะทา สีวะลีเถกะคุณัง เอตัง โสตถิ ลาภัง ภะวันตุ เม ฯ

คติเตือนใจ

พระมหานิยม ป. ๙ วัดราชบูรณะ

คนเราจะดีได้ ด้วยการงาน ความรู้ ศีลธรรม และเลี้ยงชีพชอบ มิใช่ด้วยตระกูลหรือทรัพย์สมบัติหากไม่มีศีล ก็ควรมีสัจ ไม่เชื่อเขา ไม่กินของใคร ระวังไว้ ไม่เสียที่-คนควรเกรงกลัวคนดี และอย่าลืมคุณคน

เกิดเป็นคน จะสอนคน สอนตนก่อน
เมื่อถูกสอน อย่าทำค้อน คำสอนเขา
จะติคน หรือคนติ จงติเรา
จะโกรธเขา หรือเขาโกรธ ดูโทษตน (ของเก่า)

คำกลอนสอนใจ

ข้าขอทำคำเตือนเพื่อนสหาย ผู้เกิดแก่เจ็บตายกันทั้งผอง ซึ่งเวียนว่ายสายสมุทรสุดคะนอง ว่าจะปองปลีกกายได้ฉันใด จึงคัดคำบาลีที่พระสอน อันบวรวิสุทธิ์ผ่องใส คือปัจฉิมวาทะพระจอมไตร ซึ่งตรัสไว้เมื่อเวลาจะนิพพาน

(อามนฺตยา มิโวภิกฺขเว ปฏิเว ทยามิโวภิกฺขเว เขยฺยเวยฺย ธมฺมา สงฺขาราอปฺปมา นสมฺปา เทถาติ)

ตามอรรถาบาลีที่จักกล่าว เป็นเรื่องราวชี้แจงแสดงสาร แก่เหล่าพระภิกษุหมู่บริวาร ว่าสังขารทั้งหลายกลับกลายเป็น มันไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตา จงพิจารณาเพ่งให้เล็งเห็น อย่ามัวเมาตัณหาพาลำเค็ญ จงบำเพ็ญตนให้ต้องตามคลองธรรม แต่องค์พระสัพพัญญูผู้วิเศษ สิ้นกิเลสแล้วยังดับเบ็ญจขันธ์ นับประสาปุถุชนคนสามัญ จะต้องบัลลัยแล้วมิแคล้วเลย

เพราะฉะนั้นพวกเราเหล่ามนุษย์ ผู้ถือพุทธศาสนาอย่านิ่งเฉย จงบำเพ็ญศีลาอย่าละเลย จนจิตเคยตัวได้สบาย

ใจ แล้วเจริญภาวนาสมาธิ ตั้งสติตรองความตามนิสัย ใช้ปัญญาพิจารณ์เหตุการณ์ไป ว่าอะไรปรุงแต่งแห่งร่างกาย ให้เกิดอยู่ในโลกทนโศกเศร้า ทุกค่ำเช้าระทมอยู่มิรู้หาย ไม่มีสุขทุกข์ทนจนวันตาย โอบอ้อมกายเราอยู่ดูให้ดี ตรองให้เห็นว่ากรรมนี่นำสัตว์ ให้อุบัติเกิดตายไม่หน่ายหนี เพราะกุศลอกุศลของตนมี ตามบาลีว่าไว้ให้วิจารณ์

เมื่อจะหลีกต้องสละละพยศ ที่เคี้ยวคดอยู่ในจิตคิดหักหาญ สิ่งใดชั่วยั่วจิตให้เป็นพาล จงประหารเสียให้ม้วยด้วยใจตน ความชั่วดีมีอยู่ดูเถิดเจ้า ในตัวเราสารพัดไม่ขัดสน คราวจิตชั่ว ๆ ช้าสาละวน เที่ยวซุกซนซัดเซพเนจร ไปลักเล็กขโมยน้อยเสียย่อยยับ จนเขาจับตัวได้ไปสั่งสอน ถูกล่ามตรวนขื่อคาอนาทร ตนต้องนอนในตรางอยู่ค้างปี ฝ่ายลูกเมียอยู่หลังตั้งแต่โศก พลอยวิโยคเศร้าหมองไม่ผ่องศรี เหตุเพราะเราเขลาจิตคิดมิดี จึงอัปรีย์ตัวเป็นเห็นทันตา จะโทษใครผู้ใดเล่าเจ้าลองคิด ที่จริงจิตเรานี้สิเป็นบ้า บ้าจนลืมความดีที่ทำมา จนบิดรมารดาได้รำคาญ เมื่อคิดดีทำดีก็มีสุข ปราศจากทุกข์ปรีดิ์เปรมเกษมศานต์ ทั้งโลกนี้โลกหน้าจะสำราญ พระนิพพานก็จะได้ดังหมายปอง

สมเด็จพระพุทธองค์ได้ทรงตรัส ให้กำจัดกิเลสที่มัวหมอง อย่าฆ่าสัตว์ลักทรัพย์รับปกครอง จะคะนองใจเติบกำเริบแรง แล้วอย่าทำกาเมสุมิจฉา กล่าววาจาโป้ปดพจน์แสลง อย่าดื่มกินสุราพระชี้แจง อย่าระแวงเชื่อฟังระวังตัว นี่กิเลสอย่างหยาบทราบเถิดเจ้า ใครคลุกเคล้าเสียท่ากะลาหัว จะจมอยู่ในโอฆโลกพันพัว คงหมองมัวทรกรรมอยู่ร่ำไป

อนึ่งอย่าได้ใคร่ในรูปเสียง จิตโอนเอียงกำเริบเติบโตใหญ่ ทั้งกลิ่นรสโผฏฐัพพะมานะใจ โกรธแค้นใครอย่าแช่งให้มะลายชนม์ อย่าเกียจคร้านง่วงเหงาขัดเกลาไว้ จิตอย่าให้ฟุ้งคว้างกลางเวหน อย่าเคลือบแคลงสงสัยในใจตน พระทศพลโปรดตรัสบัญญัติไว้ ว่ากิเลสอย่างกลางวางจำกัด จงวิรัติมั่นคงอย่าหลงใหล แม้นผ่าฝืนขืนพระตรัสวิบัติไป จะมีภัยตามตนมิพ้นเลย จะเวียนว่ายตายเกิดตะเพิดส่ง อยู่ในกงจักร์แท้แน่แล้วเหวย ไฉนจะได้สุขขังดังหวังเชย คงจะเงยชะแง้มองแต่กองกาม เที่ยววนเวียนเปลี่ยนแปลงแห่งนามรูป ประดุจสูบลมเข้าออกบอกตามถาม จงรู้เช่นเห็นเชิงเพลิงลุกลาม ใครบูมบามบุกบั่นแล้วอันตราย

หนึ่งให้เพียรสละละกิเลส ที่มีเศษไกล่เกลี่ยเสียให้หาย ใช้ปัญญาตริตรองมองรูปกาย ให้เห็นร้ายหรือดีมีในตน ทั้งเวทนาสัญญาแลสังขาร จงวิจารณ์เสียให้แจ้งแห่งเหตุผล อย่าเห็นวิญญาณเที่ยงเยี่ยงอย่างยล อย่าเห็นสุขประเสริฐล้นทั้งอาตมา ถ้ายึดมั่นถือมั่นสำคัญหมาย แต่อย่างใดคงไม่ได้ความสุขา องค์พระพิชิตมารบรรหารมา จงตรึกตราตรองตามหาความจริง

เพราะฉะนั้นแม้นเรามั่นถือสิกขา คือศีลานี้วิรัติได้ทุกสิ่ง จิตจะจากกิเลสหนาอย่าประวิง คงสมสิ่งความหวังได้ดังใจ เมื่อจะข้ามโอฆะศิวโมกข์ เพื่อสิ้นโศกสิ้นทุกข์เป็นสุขใหญ่ ให้เจริญสมาธิตริตรองไป กิเลสในท่ามกลางจะวางวาย บาปจะพ้นจากจิตสฤษดิ์ประเสริฐ จะบังเกิดสุขสมอา-รมณ์หมาย แล้วจึงใช้ปัญญาหาอุบาย ดูต้นปลายระหว่างกลางแลห่างไกล องค์พระสัพพัญญูผู้วิเศษ พระทราบเหตุชัดแจ้งแถลงไข ชี้ให้สัตว์เห็นทั่วตัวเวรภัย ตามที่ได้รำพันจัดสรรมา เตือนให้เราเหล่าสัตว์ได้รู้สึก ควรระลึกถึงพระ-คุณให้นักหนา อีกทั้งคุณพระธรรมล้ำโลกา จงอุตส่าห์ปฏิบัติระมัดระวัง ให้หนักหน่วงดวงจิตคิดแต่ชอบ จงประกอบศีล

ไว้ใช้ให้ขลัง แม้นประมาทศีลขาดเอาจริงจัง จงเชื่อฟังคำสอนอย่านอนใจ อีกทั้งคุณพระสงฆ์องค์สาวก จงหยิบยกขึ้นวางหว่างเศียรใส จะยืนเดินนอนนั่งระวังระไว ระลึกไว้ก็เป็นบุญคุณมากมี การเกิดมาเป็นมนุษย์สุดแสนยาก แสนลำบากชาติวงศ์มิคงที่ ย่อมยักย้ายกลายเพศตามเหตุดี มาชาตินี้จึงได้พบพระศาสดา

ควรแท้แล้วพวกเราเหล่ามนุษย์ อย่ามัวมุดหัวอยู่ดูเถิดหนา จงทำตามพระตรัสวิสัชนา ให้อุตส่าห์ทำบุญจุนเจือจาน เพื่อหิตานุหิตประโยชน์ เครื่องอุปโภคแลโภชนาหารให้เป็นสาธารณะสละทาน จงเป็นการเนืองนิตย์ประสิทธีได้ชื่อว่าทานมัยใครทำได้ พระตรัสไว้ว่าเลิศประเสริฐศรีจัดเป็นวิหารธรรมตามคัมภีร์

(มหาปุริสภา วสฺส ลกฺขณํ กรุณาสโห)

โดยบาลีว่าไว้ไม่หลอกลวง นี่คือทานภายนอกบอกให้รู้ ยังมีผู้ทำได้กันใหญ่หลวง แต่ทำทานการอภัยโทษทั้งปวง ซึ่งเป็นบ่วงรั้งกายได้ยากนัก

คือพบสัตว์ควรฆ่าแล้วมิฆ่า เอาชีวาเขาไว้ไม่หาญหัก เห็นสิ่งของควรลักก็มิลัก พบสตรีควรที่รักไม่รักเลย ถึงรูป

งามทรามสวาทมิปรารถนา ชั้นมังสาก็มิต้องมองกันเฉย นี่คือทานการอภัยในทรามเชย มิล่วงเลยศีลห้าข้อกาเม อนึ่งเล่าควรจะกล่าวคำสับปลับ เพื่อยังทรัพย์สินมิให้ไปห่างเห ก็มิกล้าเพราะกลัวตัวหยำเป ไม่โลเลกลับกลอกหลอกลวงใคร อีกข้อหนึ่งเราควรเสพสุราบาน ซึ่งเป็นการเปรมปรีดิ์กันที่ไหน ตลอดทั้งน้ำกระแช่แท้เมรัย ระมัดใจบังคับไม่รับประ-ทาน นี่และคือศีลมัยแม้นใจสัตว์ มานะตัดให้ขาดได้ดังว่าขาน ด้วยตั้งใจอภัยโทษหวังโปรดปราน จะเป็นการสำเร็จได้ด้วยใจตน เพราะฉะนั้นศีลสำคัญในศาสนา ชื่อว่าบุญ-กิริยาสถาผล ด้วยเป็นเครื่องชำระจิตจริตตน ให้เป็นคนดีต้องตามคลองธรรม

ต่อจากนี้เราควรที่จะอุตส่าห์ ตั้งสติภาวนาอย่าถลำ เพ่งอศุภให้เห็นสีมีแดงดำ จัดเป็นกรรมฐานได้โดยแน่นอน ด้วยดวงจิตสนิทแน่มิแปรผัน สิ่งสำคัญมีอยู่ตามครูสอน คือกิเลสทุกขาอนาทร มันม้วยมรจากใจไปได้จริง นี้คือภาวนามัยใหญ่ประเสริฐ เป็นบ่อเกิดความสุขได้ทุกสิ่ง สุขโลกนี้โลกหน้าอย่าประวิง สุขสมจริงดุจคำพระรำพัน

(โยจวสฺสสตํ ชีเว อปสฺสํ อุทยพฺพยํ เอ กาหํ ชีวิตํ เสยฺโย ปสฺสโต อุทยพฺพยํ)

นี่วิปัสสนากรรมฐาน โดยประมาณเที่ยงแท้มิแปรผัน ขอทายกทายิกาทั่วหน้ากัน จงจัดสรรสร้างสมอย่างงมงาย ให้ศีลาสมาธิแลปัญญา มั่นในอารมณ์ไว้ดังใจหมาย จะได้เป็นเสบียงเลี้ยงร่างกาย เมื่อจะตายก็บันเทิงร่าเริงรมย์ ทั้งไม่กลัวต่อภัยในมรณะ ดังคำพระว่าไว้ก็เห็นสม

(อิธโมทติ เปจฺจ โมทธิ กตปุญฺโญ อุภย ตฺถ โมทติ โสโมทติโสปโมทติ ทิสฺวา กมฺมวิ วิสุทฺธิมตฺตโน)

ทำไว้ดีห่อนจักมีความตรอมตรม โดยนิยมรู้ได้ไม่เคลือบแคลง ละโลกนี้แล้วไปในโลกหน้า จะสุขาสมถวิลอย่ากินแหนง สุขประเสริฐเลิศล้นพ้นแสดง จงจัดแจงทำดีแต่นี้ไป อย่ามัวหลงงงงวยด้วยสมบัติ สารพัดของเรามีจริงที่ไหน ตรวจให้ดีชี้ให้เห็นเถิดเป็นไร มีสิ่งใดบ้างจงแยกแผนกมา คือแก้วแหวนเงินทองของในเหย้า สวนหมากพร้าวสวนยางอย่างไรหนา หรือเหมืองแร่เงินทองหรือไร่นา หรือช้างม้าโคกระบือหรืออะไร หรือลูกเมียบ่าวไพร่เคยใช้สอย มาแต่น้อยจนโตหรือไฉน จงแสดงมาให้แจ้งประจักษ์

ใจ มีสิ่งใดที่สมปองว่าของตน ก็ไม่มีเลยสักสิ่งจริงเหมือนว่า ชั้นกายาเราไซร้ก็ไร้ผล ต้องละทิ้งกลิ้งอยู่ดูพิกล ทั่วทุกคนมิเลือกหน้าว่าผู้ใด จะเป็นท้าวพระยามหากษัตริย์ มีสมบัติมโหฬารผ่านกรุงไหน หรือเศรษฐีมีโภคาภาราใด ก็บรรลัยมอดม้วยไปด้วยกัน ย่อมจักทิ้งสมบัติพัสถาน ทั้งบริวารใหญ่น้อยที่โศกศัลย์ เอาอะไรไปไม่ได้สักสิ่งอัน ต่างเห็นกันอยู่ดอกใช่หลอกลวง แต่กุศลอกุศลตนทำไว้ นั้นต้องไปกับอัตตาเป็นข้าหลวง เหมือนพี่เลี้ยงเคียงกายไม่จากทรวง ประดุจบ่วงกันนกอยู่เป็นคู่กัน หรือเหมือนเงาตามตนจะวนวิ่ง ก็มิทิ้งกายฉันใดมิผิดผัน ลงคงคาขึ้นมหาสัตต-ภัณฑ์ เงาตามทันมิได้ทิ้งสิงสู่กาย

๖

กุศลกรรมทำดีให้มีสุข แสนสนุกสิ่งสมอารมณ์หมายตามภูมิชั้นมีขีดขั้นความสบาย เวลาตายก็จุติไปวิมาน มีนางฟ้าฟ้อนบำเรอเผยอยศ คงปรากฏตามคำร่ำบรรหาร เกิดกับบุญที่วิจิตรพิศดาร ดังอาจารย์กล่าวไว้ในบาลี

(สคฺเคโลเก ปโมทติ อิธโลเก ปโมทติ กตปุญฺโญ อุภยตฺถ โมทติ)

อกุศลดลให้ต้องได้ทุกข์ เร่าร้อนรุกเหลือทนจนบ่นปี้ เพราะให้ร้ายฝ่ายเดียวเสียวอินทรีย์ ไม่ปรานีปราศรัยกับใคร เลย มีแต่เวทนาแสนสาหัส สารพัดที่จะกล่าวเล่าเฉลย เมื่อ ยามตายก็ไปตกนรกเลย มิเสบยดอกหนาอย่าทะนง

โดยเหตุนี้ควรที่เราทั้งหลาย ทั้งหญิงชายถ้วนหน้า อย่าใหลหลง อย่ามัวปลื้มลืมตัวจนปลดปลง จะเสียวงศ์เกิด ในศาสนาพุทธ จงรีบสร้างบารมีภินิหาร รักษาศีลให้ทาน บริสุทธิ์ การที่กำเนิดมาเป็นมนุษย์ รูปผ่องผุดแสนยากลำ บากนัก ที่บางคนเกิดมากายพิการ เพราะอกุศลบันดาลเห็น ประจักษ์ ให้ง่อยเปรี้ยเสียขาหน้าเยื้องยัก มิน่ารักน่าชม ภิรมย์เชย มิหนำซ้ำใบ้บ้าเสียสติ จงดำริดูเอาเถิดเราเหวย มิใช่ข้าฉอเลาะพูดเยาะเย้ย มาแผ่เผยแกล้งกล่าวมิเข้าการ หากผู้ฟังชังคำด้วยช้ำจิต โดยตนคิดเห็นมิต้องตามคลองสาร ขอตักเตือนอย่าโกรธจงโปรดปราน จะเป็นการดีด้วยรู้สึกตน ขอจบคำตักเตือนเพื่อนสหาย ที่บรรยายแยกประเภทยกเหตุ ผล แม้นพลาดพลั้งข้อใดในยุบล ท่านทุกคนจงอภัยแก้ไข เอย

ความโกรธ

ดูเหมือนจะเป็นที่ยอมรับกันว่า โทสะหรือความโกรธเป็นเหตุแห่งความร้อนใจ ยิ่งกว่าความโลภหรือความหลง โกรธเมื่อใด ร้อนเมื่อนั้น แม้ผู้ที่หยาบที่สุดไม่ต้องใช้ความปราณีตพิจารณาเลย ก็ย่อมรู้สึกได้เช่นนั้น คนโกรธง่ายโกรธบ่อย อาจจะเกิดความโกรธจนชินได้ แต่จะไม่ชินกับผลที่เกิดจากความโกรธ คือจะต้องรู้สึกร้อนเสมอไป ไม่ว่าจะโกรธจนชินแล้วเพียงไหน มีตัวอย่างที่เกิดกับทุกคนอยู่ทุกวัน คือคนขับรถโกรธคนเดินถนน คนเดินถนนโกรธคนขับรถ แม้คนขับรถจะต้องพบคนเดินถนนอยู่ทุกวัน วันละหลายครั้ง และคนเดินถนนจะพบคนขับรถอยู่ทุกวัน วันละหลายครั้ง แต่ก็ต้องเกิดโทสะเพราะกันและกันอยู่เสมอ เรียกได้ว่าจนเป็นของธรรมดา แต่กระนั้นทั้งคนขับรถและคนเดินถนน ก็คงยอมรับว่าเมื่อเกิดโทสะทุกครั้งก็ร้อนเร่าในใจทุกครั้ง นี่เป็นผลของความโกรธ ที่จะต้องเกิดคู่ไปกับความโกรธเสมอ ไม่มีแยกจากกัน *ความโกรธเกิดขึ้นเมื่อใด ความร้อนใจก็ต้องเกิดขึ้นเมื่อนั้นเสมอ*

สามัญชนทุกคนย่อมมีความโกรธ แต่ความโกรธของทุกคนไม่เท่ากันนี้เป็นที่รู้กันอยู่ เห็นกันอยู่ ติกันอยู่ ชมกันอยู่ บางคนโกรธง่าย โกรธแรง บางคนโกรธยาก โกรธเบา บางท่านเรียกคนประเภทแรกที่โกรธง่าย โกรธแรง ว่าเป็นคนมีกรรม และเรียกคนประเภทหลังที่โกรธยาก โกรธเบา ว่าเป็นคนมีบุญ เหตุผลก็น่าจะอย่างที่รู้กันอยู่ คือความโกรธไม่ทำให้ใครเป็นสุข มีแต่จะทำให้เป็นทุกข์ ยิ่งโกรธง่าย โกรธแรง ก็ยิ่งเป็นทุกข์บ่อยเป็นทุกข์มาก ลองดูใจตนเองเสียบ้างก็จะเห็นความแตกต่างของจิตใจเวลาโกรธกับเวลาไม่โกรธ เช่นในขณะนี้ หากผู้ใดกำลังโกรธอยู่ก็ให้หยุดคิดถึงเรื่องหรือบุคคลที่ทำให้โกรธเสียสักระยะ ย้อนกลับเข้ามาดูใจตนเองเมื่อกำลังโกรธ ดูเข้ามาก็ย่อมจะเห็นว่ากำลังโกรธ เมื่อดูเห็นว่ากำลังโกรธแล้ว ก็ดูให้เห็นว่ามีความร้อนพลุ่งพล่านอยู่ในใจหรือไม่ ซึ่งจะต้องเห็นว่ามี มีความโกรธก็ต้องมีความร้อน โกรธมากก็ร้อนมาก โกรธน้อยก็ร้อนน้อย ดูลงไปอีกว่าความร้อนนั้นทำให้เดือดร้อนหรือไม่ หรือทำให้สบาย ถ้าดูกันจริง ๆ และตอบตัวเองอย่างจริง ๆ ก็จะต้องได้คำตอบว่าความร้อนนั้นทำให้เดือดร้อน ไม่ทำให้สบาย เมื่อได้คำตอบ

เช่นนี้แล้ว ก็ดูลงไปอีกว่า อยากจะพ้นจากความไม่สบายนั้นหรือไม่ ถ้าดูจริง ก็จะได้เห็นความจริง ว่าอยากจะพ้นจากความไม่สบายนั้น ซึ่งเกิดเพราะเกิดความโกรธหรือความมีโทโส พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้แก้ที่เหตุ จึงต้องแก้ที่ความโกรธ แก้ให้ความโกรธน้อยลงถึงให้หมดสิ้นเชิงในวันหนึ่ง

วิธีที่จะแก้ความโกรธให้เกิดผลรวดเร็ว ไม่ชักช้ามีอยู่ว่า ให้พยายามทำสติให้รู้ตัวเมื่อความโกรธเกิดขึ้น คือเมื่อโกรธก็ให้รู้ว่าโกรธ และเมื่อรู้ว่าโกรธแล้วก็ให้พิจารณารูปร่างหน้าตาของความโกรธ ให้เห็นว่าเป็นความร้อน เป็นความทุกข์ จนกระทั่งถึงให้รู้ว่าเป็นอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนาให้มีสติพิจารณาอยู่เช่นนั้น อย่าให้ขาดสติ เพราะเมื่อขาดสติเวลาโกรธจะไม่พิจารณาดังกล่าว แต่จะต้องออกไปพิจารณาเรื่องหรือผู้ที่ทำให้มีความโกรธ และก็จะไม่เป็นการพิจารณาเพื่อให้ความโกรธลดน้อย แต่จะกลับเป็นการพิจารณาให้ความโกรธมากขึ้นเหมือนเป็นการเพิ่มเชื้อให้แก่ไฟ จึงต้องพยายามทำสติ ควบคุมสติให้พิจารณาเข้ามา แต่ภายในใจเท่านั้น ให้เห็นความ

โกรธเท่านั้น ดูอยู่แต่รูปร่างหน้าตาของความโกรธเท่านั้น การทำเช่นนั้น ท่านเปรียบว่าเหมือนขโมยที่ซุกซ่อนอยู่เมื่อมีผู้มาดูหน้าตาก็จะซุกซ่อนอยู่ต่อไปไม่ได้จะหนีไป ความโกรธก็เช่นกันเมื่อเกิดขึ้นแล้วถูกจ้องมองดูอยู่ ก็เหมือนขโมยที่มีผู้มาดูหน้า — จะต้องหลบไปเมื่อความโกรธหลบไปหรือระงับลง ความร้อนก็จะไม่มี ใจก็จะสบายได้โดยควร *การพิจารณาดูหน้าตาของความโกรธ จึงเป็นวิธีแก้ที่ตรงที่สุด และจะให้ผลรวดเร็วที่สุดเป็นการบริหารจิตที่ควรปฏิบัติอย่างยิ่งประการหนึ่ง*

ความอยาก

อันความอยาก จะระงับ ดับลงได้
นั้นมิใช่ เพราะเรา ตามสนอง
สิ่งที่อยาก ให้ทัน ดั่งมันปอง
เพราะเราต้อง ฆ่ามัน ให้บรรลัย
ให้ปัญญา บงการ แทนร่านอยาก
ความร้อนไม่ มีมาก อย่าสงสัย
ทั้งอาจผลิต กิจการ งานใด ๆ
ให้ล่วงไป ด้วยดี มีสุขเย็น ๆ

ความสุข

ความเอ๋ย ความสุข
ใครๆ ทุก คน ชอบเจ้า เฝ้าวิ่งหา
แกก็สุข ฉันก็สุข ทุกเวลา
ดูแต่หน้า ตาแห้ง ยังแคลงใจ
ถ้าเราเผา ตัวตัณหา ก็น่าสุข
ถ้ามันเผา เราก็ สุก หรือเกรียมไหม้
เขาว่าสุข สุขเน้อ ! อย่าเห่อไป
นั้นสุขเย็น หรือสุกไหม้ ไม่แน่เอย.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์วิญญาณ ๔๙/๓ ถนนสามเสน
บางลำภู กรุงเทพมหานคร โทร. ๘๒๒๐๒๕
พร รัตนสุวรรณ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ๒๕๑๘

โอ้อนาถ วาสนา นิจจาเอ๋ย

กระไรเลย มัจจุราช มาจองผลาญู

ไม่เลือกวัย เลือกเพศ เลือกเหตุการณ์

มุนีญาณ มหาราช ไม่พลาดตาย